

REN
TRØNDER
ENERGI

VELKOMMEN TIL EKSTRAORDINÆR GENERALFORSAMLING OG EIERMØTE

8. november 2017

TrønderEnergi®
eid av trøndere

Dagsorden og tidsplan for ekstraordinær generalforsamling og eiermøte

Sak

<u>6/17</u>	Kl. 13.30-14.00	Generalforsamling: Fullmakt til styret til å erverve egne aksjer	Per Kristian Skjærvik
		Eiermøte:	
	Kl. 14.00-14.30	Konsernsjefen orienterer	Ståle Gjersvold
	Kl. 14.30-15.00	Nytt fra TrønderEnergi Nett AS	Bård Olav Uthus
	Kl. 15.00-15.15	Pause	
	Kl. 15.15-15.45	TrønderEnergis vekststrategi	Ståle Gjersvold

Forslag til vedtak:

Fullmakt til styret til å erverve egne aksjer

Selskapets styre gis fullmakt til å erverve egne aksjer, jf aksjeloven § 9-5 jf § 9-4.

Fullmakten gjelder til 8.11.2019.

Fullmakten kan benyttes til å erverve inntil 10 % av A-aksjene i selskapet, slik at høyeste pålydende verdi av de aksjer selskapet kan erverve er NOK 10 228 000.

Selskapet skal betale mellom NOK 10 og NOK 750 pr aksje ved erverv av egne aksjer.

Styret får fullmakt til å vedta på hvilke måter erverv og avhendelse av egne aksjer kan skje.

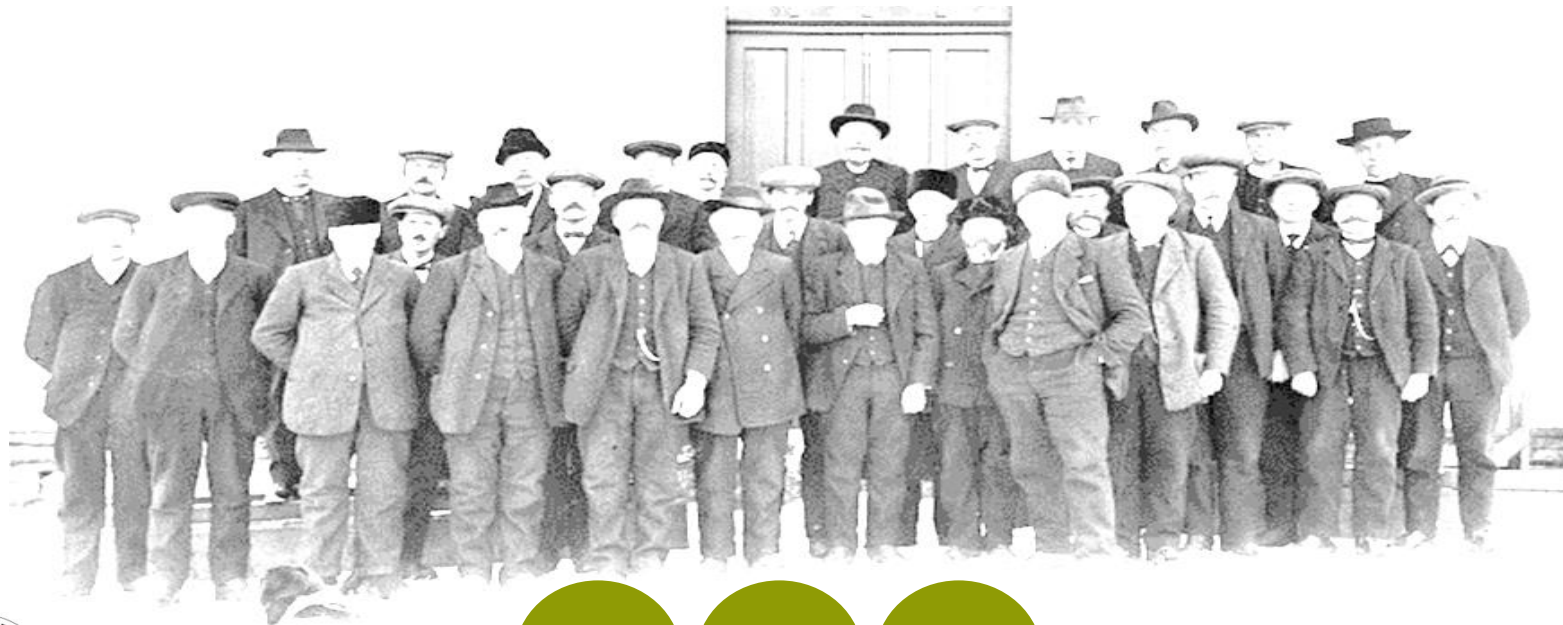
ENERGI
FOR
GENERA-
SJONER

Konsernsjefen har ordet

Eiermøte 8. november 2017

Ståle Gjersvold

Vår identitet og våre verdier – utgangspunktet for alt vi gjør

Åpen

Modig

Ansvarlig

Virksomhetsrapport Q2 - 2017

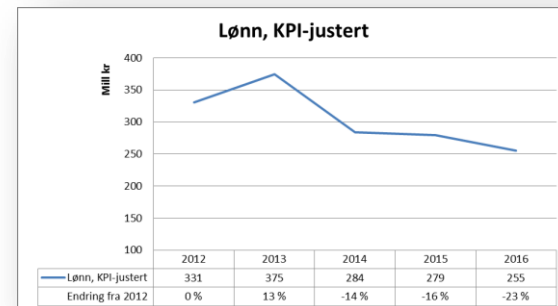
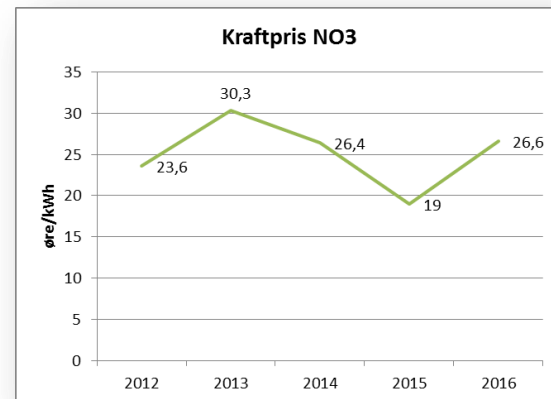
Driftsresultatet i 2016 ble 323 mill bedre enn i 2015

► Hovedforklaringer til bedret driftsresultat for konsernet:

- Kraftprisen var høyere i 2016 enn i 2015 (områdepris NO3: 26,6 øre/kWh i 2016 vs 19 øre/kWh i 2015).
- Det løpende effektiviseringsarbeidet har gitt gode bidrag til resultatforbedringen. Som følge av effektivisering, vekst og fokus på kjernevirksomheten (salg av virksomhet) er lønnskostnadene redusert med 23% i perioden 2012-2016

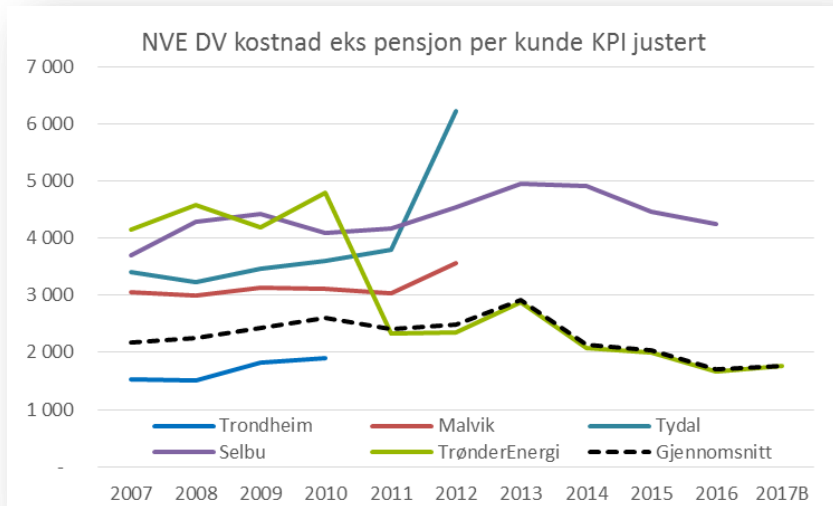
► Andre sentrale forhold

- Kraftproduksjonen ble 1.840 GWh i 2016. Dette er ca 10% lavere enn normalproduksjonen og 99 GWh mindre produksjon enn i 2015.
- TrønderEnergi Nett satte ned nettleia med rundt 4 øre pr kWh i november 2015, og har nå en av landets laveste nettleier.
- Bruttomargin markert ble 63 MNOK, noe som er en bedring med 25 MNOK. Det skyldes økt kundemasse og bedre marginer.

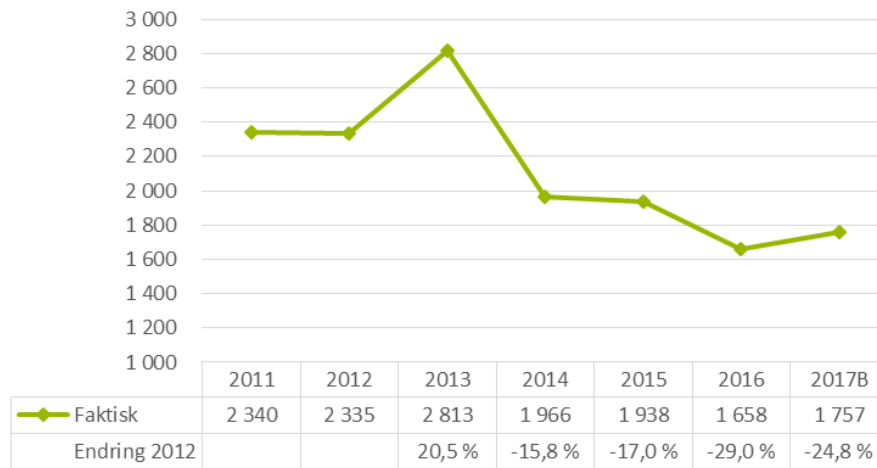
Forbedringsarbeid pågått over tid virker

Basert på NVE DV tall

Basert på TEN Regnskapstall

Påvirkbar kost (eks pensjon) per nettkunde KPI justert

Reduksjon i gjennomsnitt fra 2012 til 2017B = -29,4%

Reduksjon i TrønderEnergi fra 2012 til 2017B = -25%

Reduksjon i TrønderEnergi fra 2012 til 2017B = -24,8%

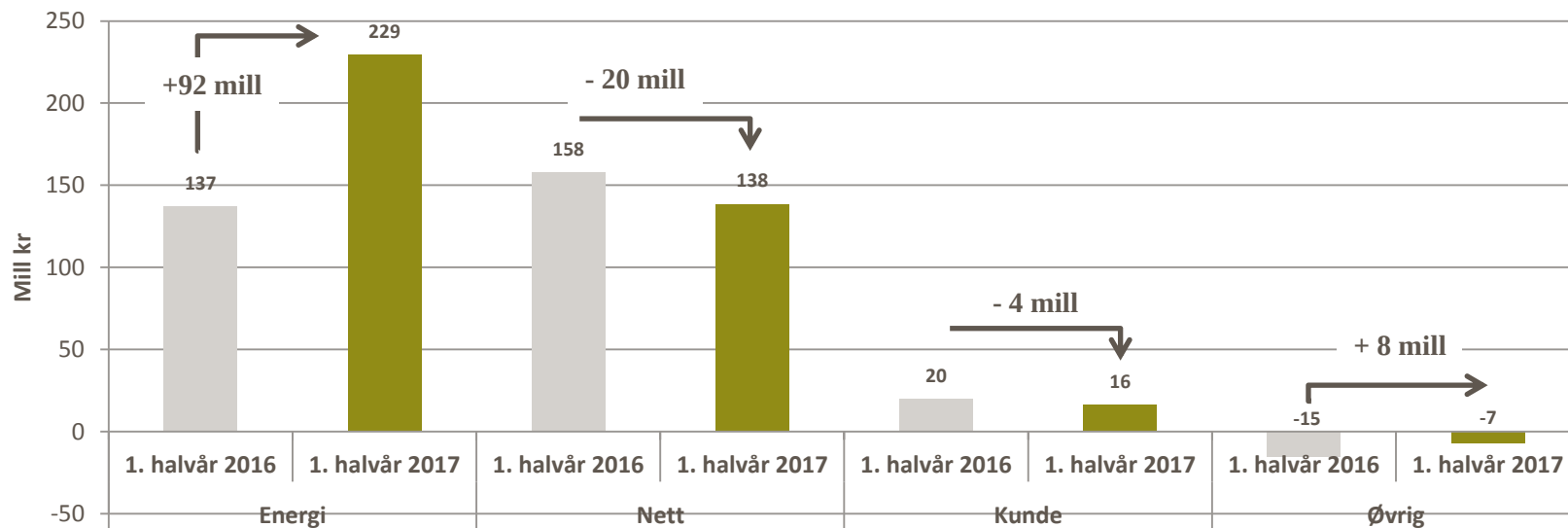

Halvårsresultatet 2017: 281 MNOK etter skatt

- ❖ Godt resultat 1. halvår
- ❖ Høyere kraftpris og produksjon enn forventet
- ❖ Lavere driftskostnader enn 1. halvår 2016 - forbedringsarbeidet virker

Mill kr	1. Halvår 2017	1. Halvår 2016
Driftsresultat	376 972	296 332
Resultat e. skatt	281 408	202 268

Driftsresultat 1. halvår 2017 vs 1. halvår 2016 pr segment

- 233 GWH høyere produksjon
- 3,92 øre/kWh høyere pris enn tilsvarende periode i fjor. Oppnådd pris 1.halvår er 28,1 øre/kWh.
- Magasinfylling pr 1. halvår var på 72,05% (50,2% per 1. halvår 2016)
- Personal- og driftskostnader er 5,7 MNOK lavere enn 1. halvår 2016
- Urealiserte verdiendringer på kraftkontrakter utgjør 38,5 millioner kroner

- Netto driftskostnader på samme nivå som fjor, inklusive driftskostnader fra Selbu.
- Økte inntekter (9 MNOK) grunnet volum, økte avskrivninger (5 MNOK), økt energikjøp (5 MNOK) og økte overføringskostnader fra Statnett (15 MNOK). Sistnevnte forhold vil bli dekket av fremtidig inntektsramme

- Betydelig bedre inngang til året 2017 grunnet gode marginer og positiv kostnadsutvikling.
- Før IFRS-effekter er driftsresultatet 1. halvår 2017 økt med 14 MNOK ift. 1. halvår 2016
- Negativ IFRS effekt 1. halvår 2017 på kraftkontrakter utgjør 3,8 MNOK.

- Kostnadsnivået i Mor er 2 MNOK lavere enn samme periode 2016. Reduksjonen er knyttet til lavere personalkostnad.
- Kjøp av Lerkendalbygget gir en positiv utvikling av driftsresultatet på segment Øvrig.
- Reduksjon av eierposisjon i TEL gir en resultateffekt på 7,2 MNOK

Nytt fra TrønderEnergi Nett

Nettdirektør Bård Olav Uthus

2013

Økonomi		Valuta		Oligorisker		Oligorisker		Til opp kampen for norsk innslutning	
		USD		EUR		GBP			
		1 USD =		1 EUR =		1 GBP =			
		12,36		1,00		0,70			
		12,36		1,00		0,70			
		12,36		1,00		0,70			
		12,36		1,00		0,70			
		12,36		1,00		0,70			
		12,36		1,00		0,70			
		12,36		1,00		0,70			

Bedring på en kvart milliard

Staten tilbakefører angivelig halvparten av utvalgte utgifter.

- Kritikken har vært fortjent

I hele år har Trønderenergi fått kritikken har vært fortjent

Trønderenergi har fått kritikken har vært fortjent

Trønderenergi har fått kritikken har vært fortjent

Trønderenergi har fått kritikken har vært fortjent

Trønderenergi har fått kritikken har vært fortjent

Trønderenergi har fått kritikken har vært fortjent

Trønderenergi har fått kritikken har vært fortjent

Trønderenergi har fått kritikken har vært fortjent

Trønderenergi har fått kritikken har vært fortjent

Trønderenergi har fått kritikken har vært fortjent

Trønderenergi har fått kritikken har vært fortjent

Mange husstander forblir uten strøm i flere dager

Landets høyeste nettleie

Ikke bare i pinne

20 sider Trondheim i eget bilag

Treningskampen

Smakspolitiet: God fisk

Ikke bare i pinne

Ambisjon satt våren 2014– på pallen 2017

2014

2015

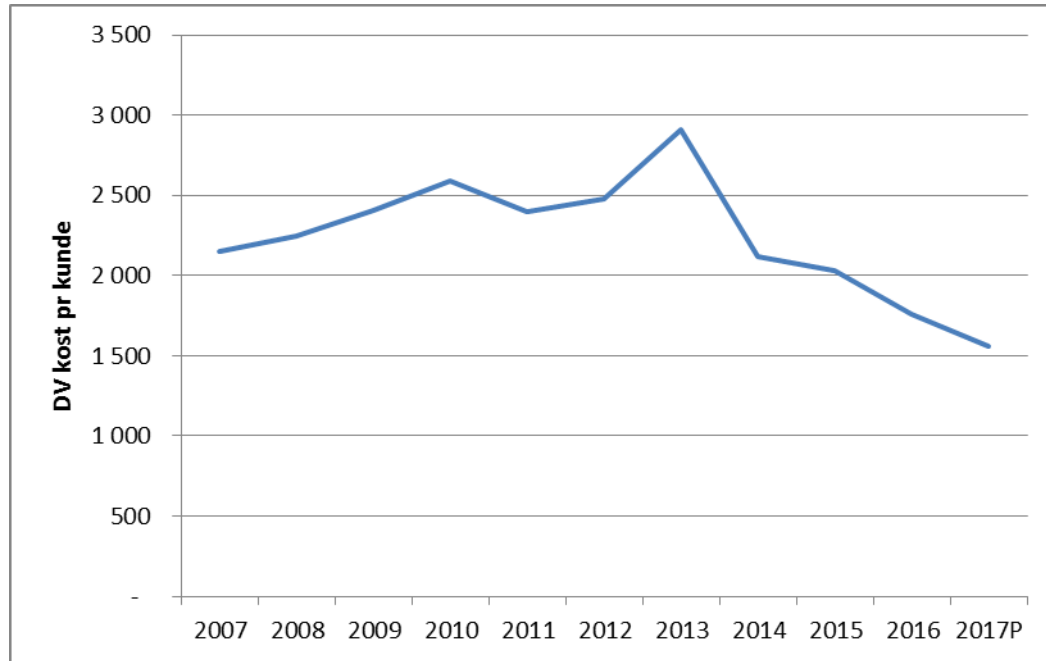
2016

2017

Kostnadsreduksjoner TEN 2014 – 2017 – økt verdiskapning

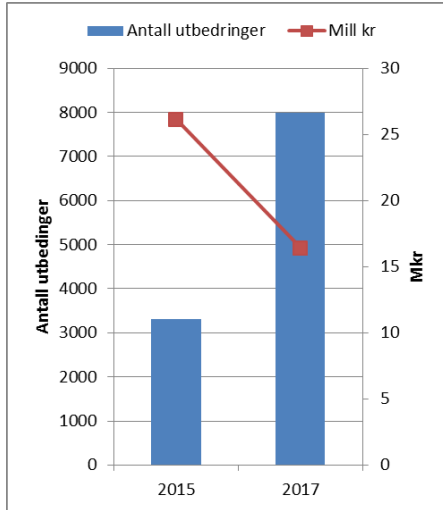

- ▶ Driftskostnader eks pensjon er redusert med ca 1 000 kr pr kunde fra tiden før kjøpet av Trondheim Energi Nett til i dag (ca 1 500 kr pr kunde fra bunnåret 2013)
- ▶ Med nesten 150 000 kunder, utgjør dette i dag ca 150 MNOK pr år
- ▶ Av dette sitter eier igjen med ca 90 MNOK pr år mens kunde sitter igjen med ca 60 MNOK pr år
- ▶ I tillegg er kostnader fra konsern i større grad fordelt ut på døtre, noe som også gir økt verdiskapning for konsern

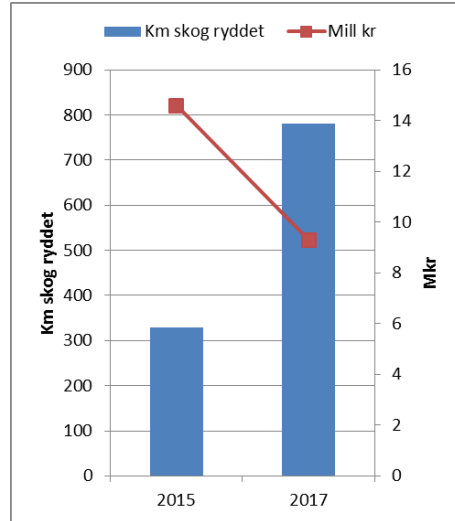

I tillegg, mer for mindre

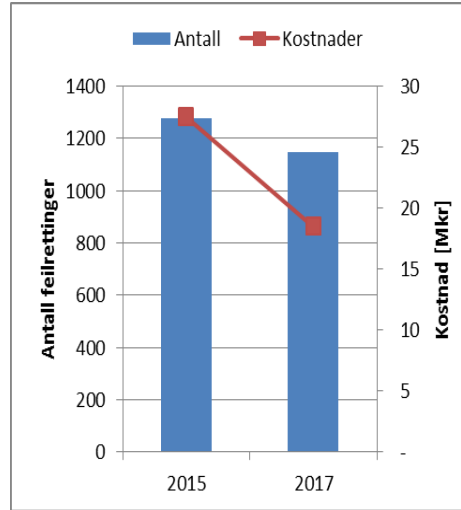
Vedlikehold d-nett

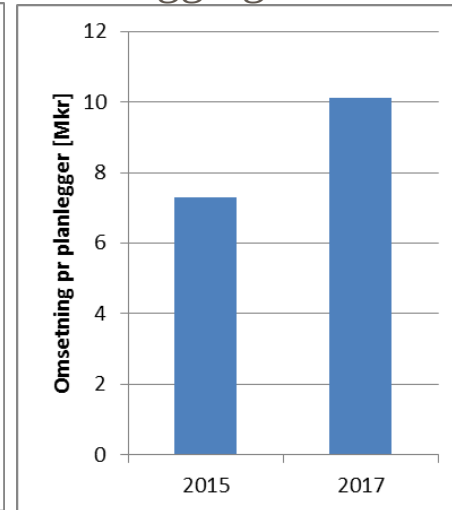
Skogrydding

feilretting

Planlegging

Utviklingen skyldes tre helt avgjørende valg

Vekst

Trønderenergi kjøper Trondheim Energi Nett

Betaler 900 millioner kroner for Statkraft-eld selskap.

Stordriftsfordeler
Utviklingskraft
Attraktivitet i jobbmarkedet

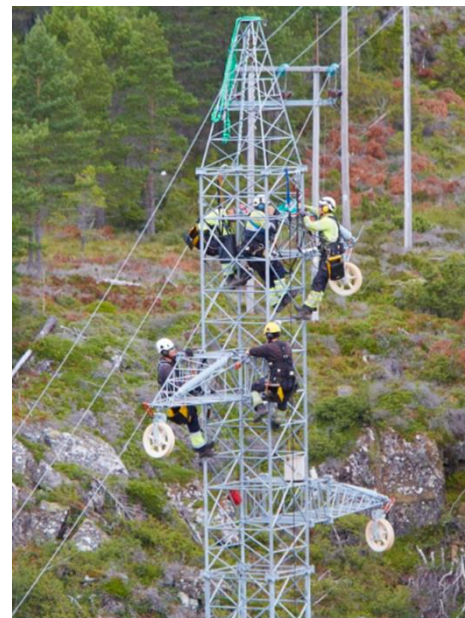
Satse på egen operativ styrke

Verdibasert ledelse
Beslutningskraft ut på anlegget
Forbedringskultur
► Trua tilbake

16

Bygge selv

Aktivitetsøkning tar unna kapasitet
som frigjøres fra drift
Generasjonsskifte

TrønderEnergi®

Og resultatet.....

Dere eier i dag en betydelig andel i en mye større kake

2011

TE

Nettkapital 630 Mkr
Effektivitet rundt 90 %
Resultat ca 50 Mkr

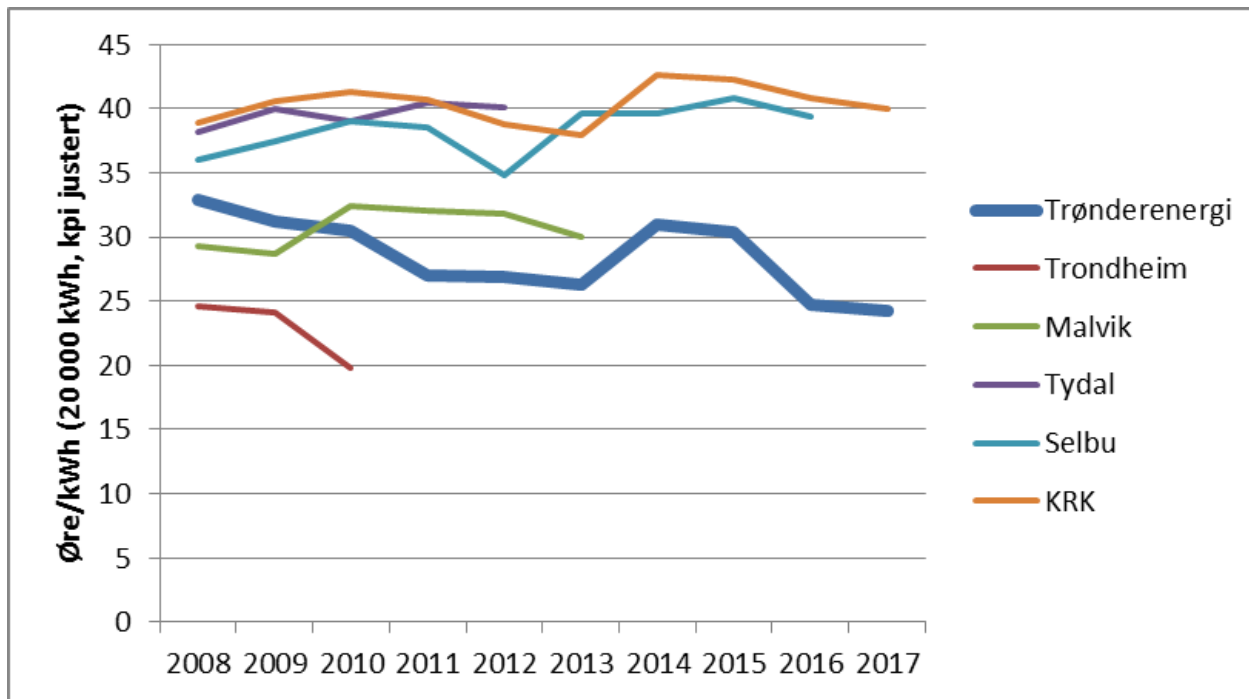
2017

KLP

TE

Nettkapital rundt 2 000 Mkr
Effektivitet rundt 115 %
Resultat over 200 Mkr

Utviklingen har kommet Sør-Trønderske innbyggere til gode gjennom lavere nettleie

Men, vårt produkt blir likevel stadig dyrere

adressa.no

Morten Wolden, nyansatt rådmann i Orkdal, vil bli rådmann i Trondheim. *Nyheter* = side 4

Senterpartiet engasjerer reklamebyrå for å få folkeavstemning om Stor-Trøndelag. *Nyheter* = side 3

Adresseavisen

ONSDAG
25.11.2015
Lønsing kr 30
Gründag 1987 / 1. utg. 48
Nr. 234 / 249. årgang

- Trønderenergi brukes som skatteopprekker

Statsbudsjettet: - Vi jobber for å redusere nettleien og da er det surt at staten tar inn mer og mer, sier nettdirektør Bård Olav Uthus. Etter budsjettforliket i Stortinget må strømkundene betale 50 millioner ekstra. *Økonomi* = side 22

Skal få eldre til å stå på en fot og pusse tennene

NTNU-professor Beatrix Versjken leder et nytt EU-prosjekt. *Nyheter* = side 6

Vil ha litteraturhus ved kunsthallen og folkebiblioteket

Kultur = side 32

- En bedre leder nå enn da jeg dro

Ole Gunnar Solbakk er blitt lenn av eldre og mer ydmyk. *Sport* = side 28 og 29

Nå blir strømmen dyrere

Investeringer i kraftnettet gir høyere strømregning.

MÅ FORNYES: Det bygges stadig nye kraftlinjer i Norge, men deler av elektrisitetsnettet er aldrende og må rustes opp.

FOTO: ESPEN BRAATA VG

2018 – digitaliseringens år

Enklere. Tryggere. Smartere.

Nå oppgraderer vi strømmåleren din

Utrullingsplan

Kommuner

2017

2018

2019

Aug Sep Okt Nov Des Jan Feb Mar Apr Mai Jun Jul Aug Sep Okt Nov Des Jan Feb Mar

Trondheim

Hitra og Frøya

Malvik

Åfjord, Osen og Roan

Skaun

Klæbu, Melhus og Meldal

Selbu

Tydal

Agdenes og Orkdal*

Dette er viktig
for deg

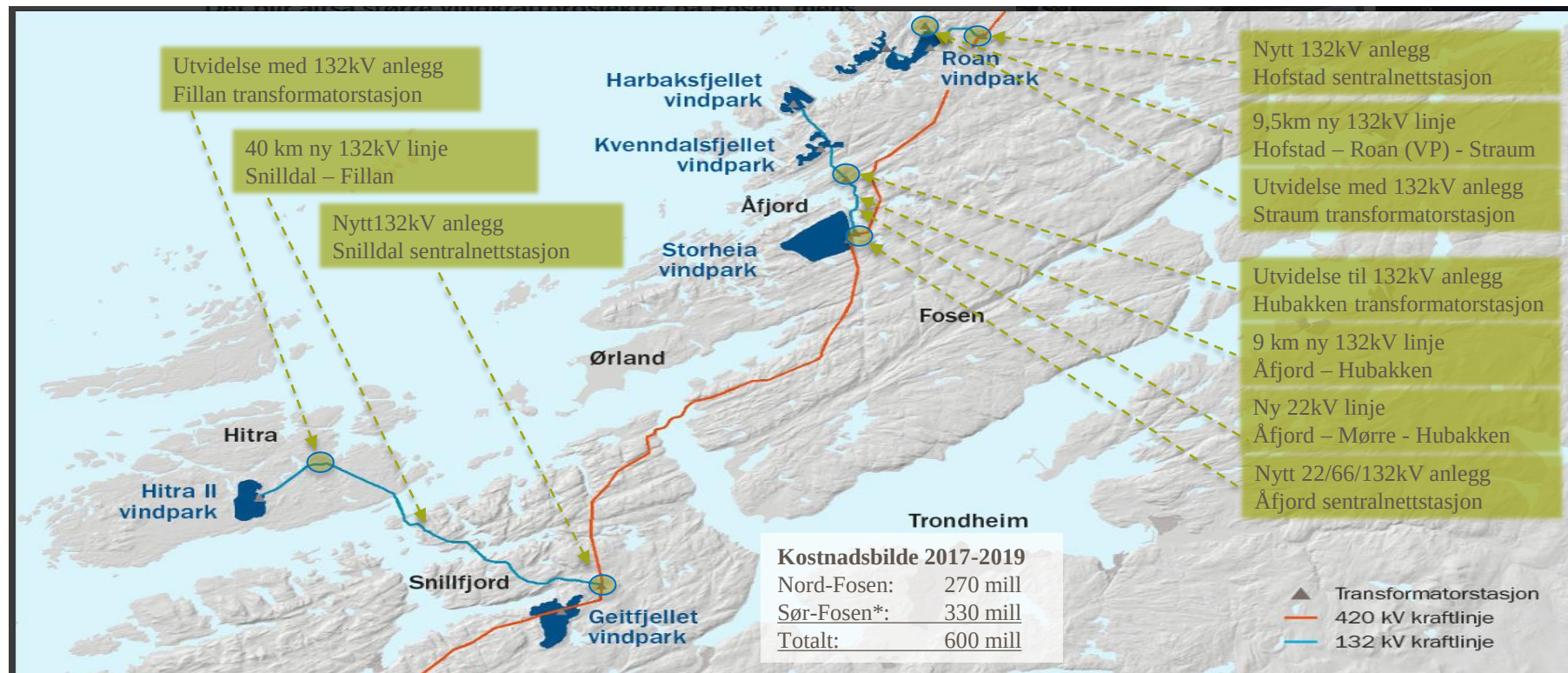
Måleren

Slik foregår
målerbyttet

<https://tronderenerginett.no/ams>

Ny «motorvei» og nye «fylkesveier» kommer

* Sør-Fosen er den eldre betegnelsen på områdene sør for Trondheimsfjorden

Og det viktigste av alt, dere sitter med eierskap
i et selskap med ansatte som har trua

Strategisk retning for TrønderEnergi

- Vekst

Konsernsjef Ståle Gjersvold 8. november 2017

Strategiske hovedretninger er vekst og kostnadslederskap

- kontinuerlig forbedring, digitalisering, innovasjon og kompetanse som prioriterte strategiske tema

Strategiske hoved-retninger	Vekst Organisk vekst og proaktiv i strukturprosesser (horizontal vekst) for å utnytte nye markedsmuligheter, hente ut stordriftsfordeler og styrke evnen til innovasjon og utvikling	Kostnadslederskap Kostnadslederskap for å øke lønnsomheten og styrke vår konkurransekraft
Strategiske tema	Kontinuerlig forbedring Fokus på kunde verdi og verdiskapende aktiviteter for å gi økt lønnsomhet og sikre kostnadslederskap	
	Digitalisering Digitalisering en forutsetning for å effektivisere og forbedre kjernevirksomheten og skape nye muligheter	Innovasjon Innovasjon i hele verdikjeden for å styrke vår konkurranseevne og utnytte nye muligheter
	Kompetanse for å møte fremtiden Riktig sammensetning av kompetanse i tråd med mål og strategier	

Vannkrafta – fundamentet for vår eksistens, historisk og i fremtiden

TrønderEnergi opererer og forvalter 18 kraftverk, 4 vindparker, 30 vannmagasin, 100 myndighetsregulerte objekt med tilsynskrav og eier 700 ulike anlegg (veier, bruer, dammer etc.) i Midt-Norge.

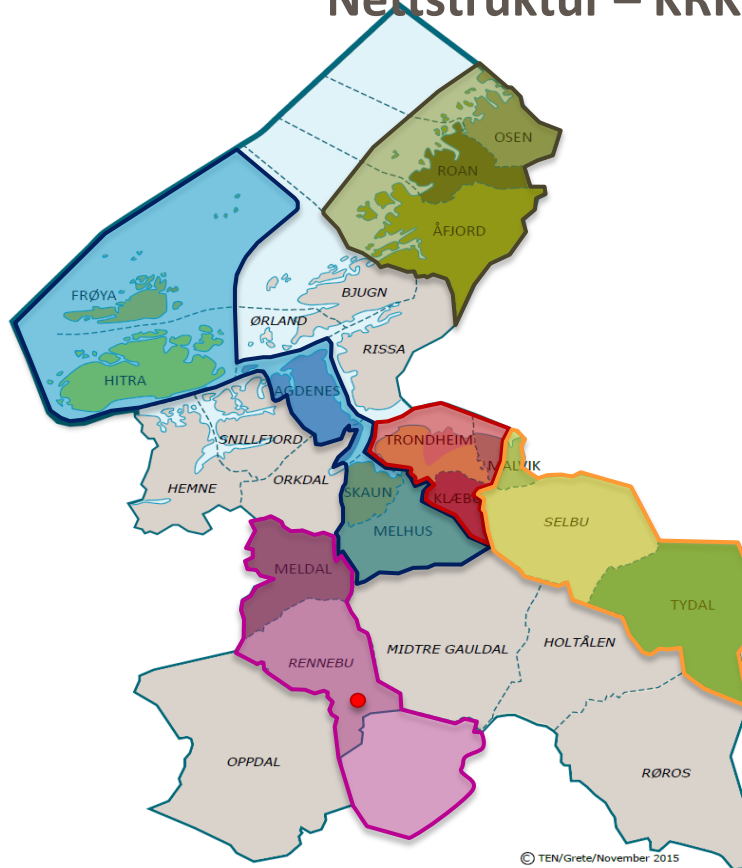
Sikker strømforsyning til våre kunder - døgnet og året rundt

120 montører over hele fylket sørger for at strømmen kommer frem i alle årets timer. I all slags vær. Ikke minst etter uvær.

Nettstruktur – KRK nyeste tilskudd i TE-familien

- Driftsområdet til KRK vil fra oppstart 1/1-18 utvides med Meldal samt drift av regionalnettet i sørlige område
  - Tilstrekkelig lokal montørstyrke til å ivareta både daglige oppgaver og beredskap for området
  - Montører med egne budsjett som kan ta beslutninger «ute på grøfta»
  - Lokal planleggerkapasitet som kjenner nettet, kunder, kommune og næringsliv
  - Lokal personalledelse
- Overvåkning og styring av nettet vil skje fra 24/7 sentral i Trondheim
  - Proaktiv kundebehandling – varsling og online oppdatering internett

Investor og initiativtaker i regionale fornybarprosjekter

Vindkraftutbygginger for 10 milliarder mot 2020. Investerer 400 millioner i Biokraft på Skogn.

TrønderEnergi styrker kjernevirksomheten, og forbereder oss på å ta nye posisjoner i et energimarked i endring

Ambisjoner

Ledende innenfor kjernevirksomheten

Produksjon

En av Norges beste operatører

Nett

Topp tre på lønnsomhet

Fleksibilitet og posisjonering for å møte en disruptiv fremtid – og fremtidig vekst

Fornybart

Sikre finansiell fleksibilitet

Marked

Krevende konkurranse i privatmarkedet – vekst innen nye tjenester BM

Innovasjon

Styrke kjernevirksomheten og skape nye forretningsområder

Energisystemet endres som følge av regulatoriske og teknologiske endringer

Smarte målere i nettet og hos sluttbruker gir oss ny kunnskap om energibruk og –overføring – minutt for minutt. Vi får «Big Data».

Batterirevolusjonen har potensiale til dramatisk endre distribusjonsnettet og skape nye forretningsmodeller

Dramatisk reduserte kostnader for **solcelleanlegg** gir oss rask vekst i distribuert produksjon og sammen med batterimulighetene også lagring

Internet of Things har kommet – og hjemmene blir stadig smartere. Nye aktører som Google satser tungt for å vinne kampen om plattformen og teknologien for disse smarte hjemmene.

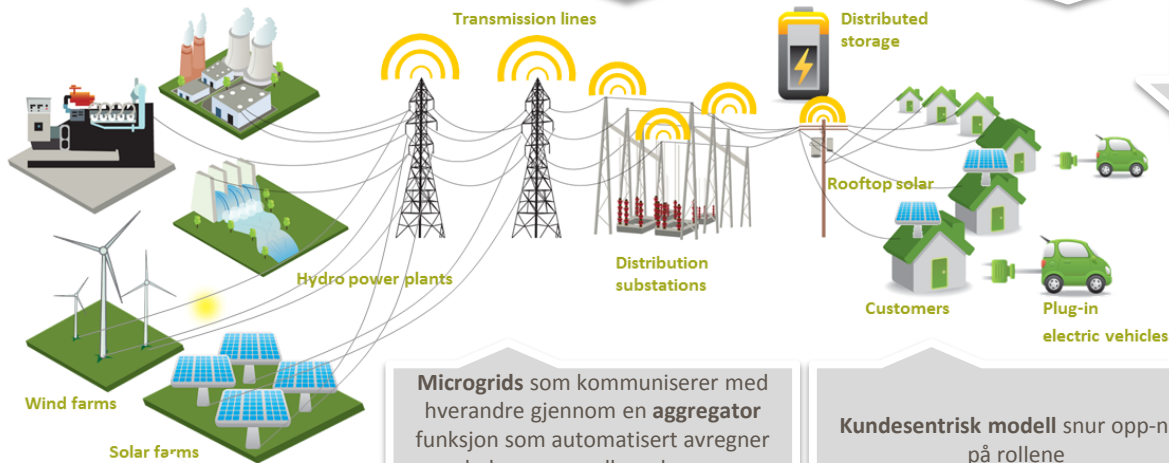
Kundene får tilgang til **roboter, kunstig intelligens**, som kan optimalisere energibruk og produksjon i sanntid – både teknisk og finansielt

Microgrids som kommuniserer med hverandre gjennom en **aggregator** funksjon som automatisert avregner og balanserer mellom de mange microgridene kan bli et innslag.

Kundesentrisk modell snur opp-ned på rollene

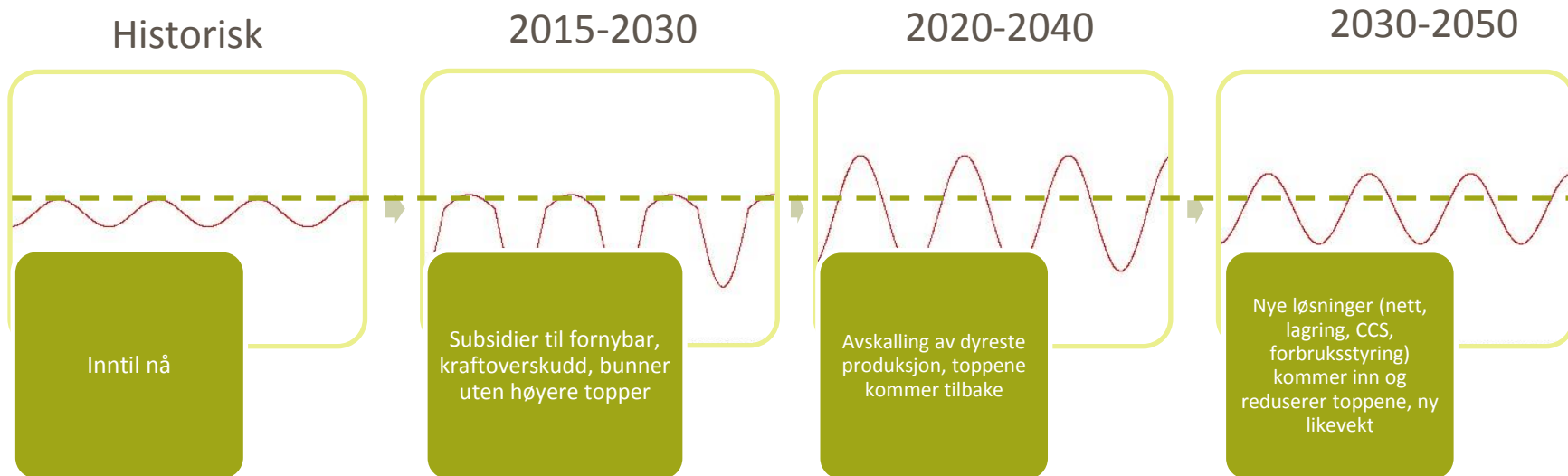
Regulatoriske innstramminger kan gjøre det vanskeligere å ta et helhetlig verdikjedeperspektiv og fremmer horisontale strukturer

Ny sentralisert uregulerbar fornybar produksjon stiller nye krav til regulering av øvrige kilder og øker potensielt verdien av regulerbar kraft.

Hypotese om prisvariasjoner fremover

Lengden på tidsperiodene er usikre, og også usikkerhet knyttet til når de ulike driverne slår inn

Det vil si: Variasjon i forbruk og produksjon blir sterkere enn evnen til å jevne ut

Implikasjoner for TrønderEnergi som følge av markedsutviklingen

TrønderEnergi blir utfordret både på hjemmebane og bortebane; verdiskapningen flyttes til deler av verdikjeden TE ikke er og nye aktører spiser av de tradisjonelle virksomhetsområdene

Mer komplekse kunder som både produserer, lagrer og forbruker energi

Mer komplekse markeder hvor både effekt og energi blir viktig; fleksibilitetsmarkeder krever ny kompetanse og nye forretningsmodeller

TrønderEnergi må utforske nye teknologier – Nye energikilder, energilagring og digitalisering/ "Industry 4.0"

Endringen skjer raskere; både i forretningsmodeller og teknologisk og TE må ha en struktur og kultur som evner omstilling med høyere hastighet enn noen gang før

Relevant marked er Norden eller Europa – ikke bare Trøndelag!

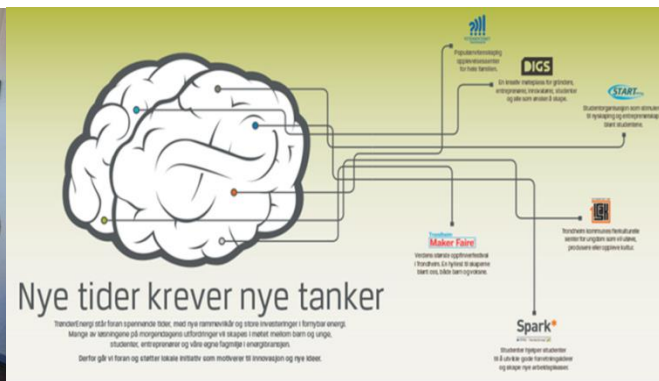
- ▶ Energimarkedet er europeisk
- ▶ Sertifikatmarkedet er nordisk
- ▶ Investorene er globale
- ▶ Konkurrentene innen kraftsalg er nordiske
- ▶ Konkurrentene innen krafthandel er europeiske
- ▶ Konkurrentene innen operatørskap er europeiske
- ▶ Konkurrentene om sluttbrukere er globale IT-giganter

Det relevante markedet for alle TrønderEnergis forretningsområder er nordiske eller europeisk, og det er i den konteksten vi må legge våre strategier.

Pådriver og samarbeidspartner i utviklingen av regionens økosystem for innovasjon

A photograph of two wind turbines in a snowy, mountainous landscape during sunset. The sun is low on the horizon, creating a warm glow and silhouetting the turbines against a cloudy sky. The foreground is covered in snow, and the background shows rolling hills.

**VI BANER VEI
FOR FORNYBAR-
SAMFUNNET**